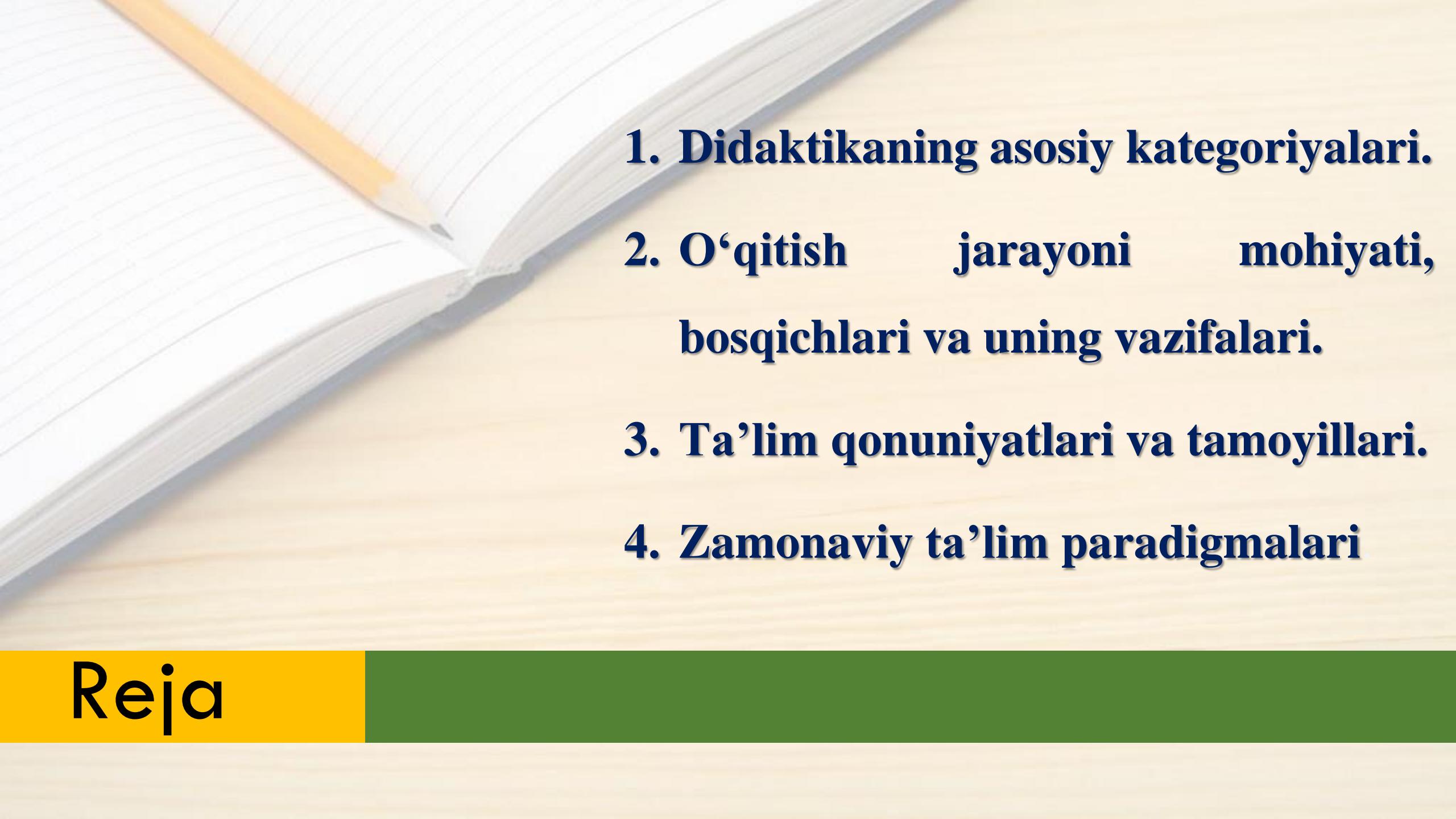

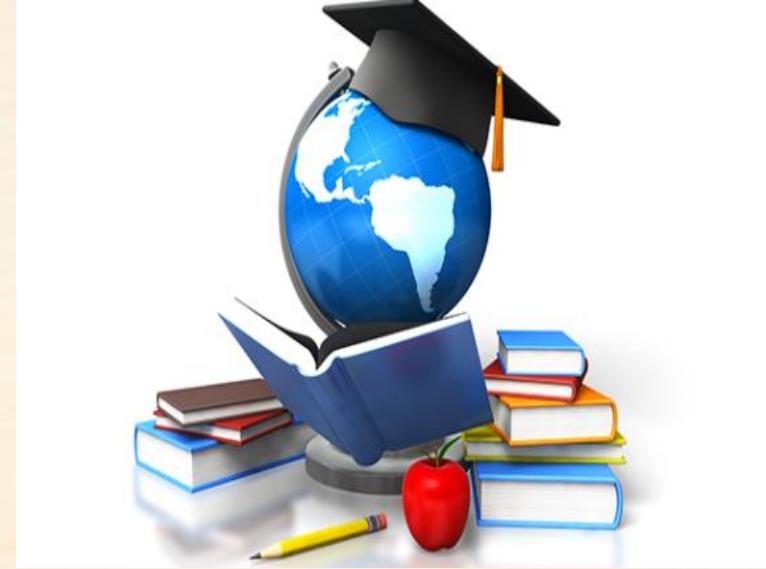
**Mavzu: Didaktika –
pedagogik ta’lim
nazariyasi. Yaxlit
pedagogik jarayon.
O‘qitish jarayoni yaxlit
tizim sifatida.**

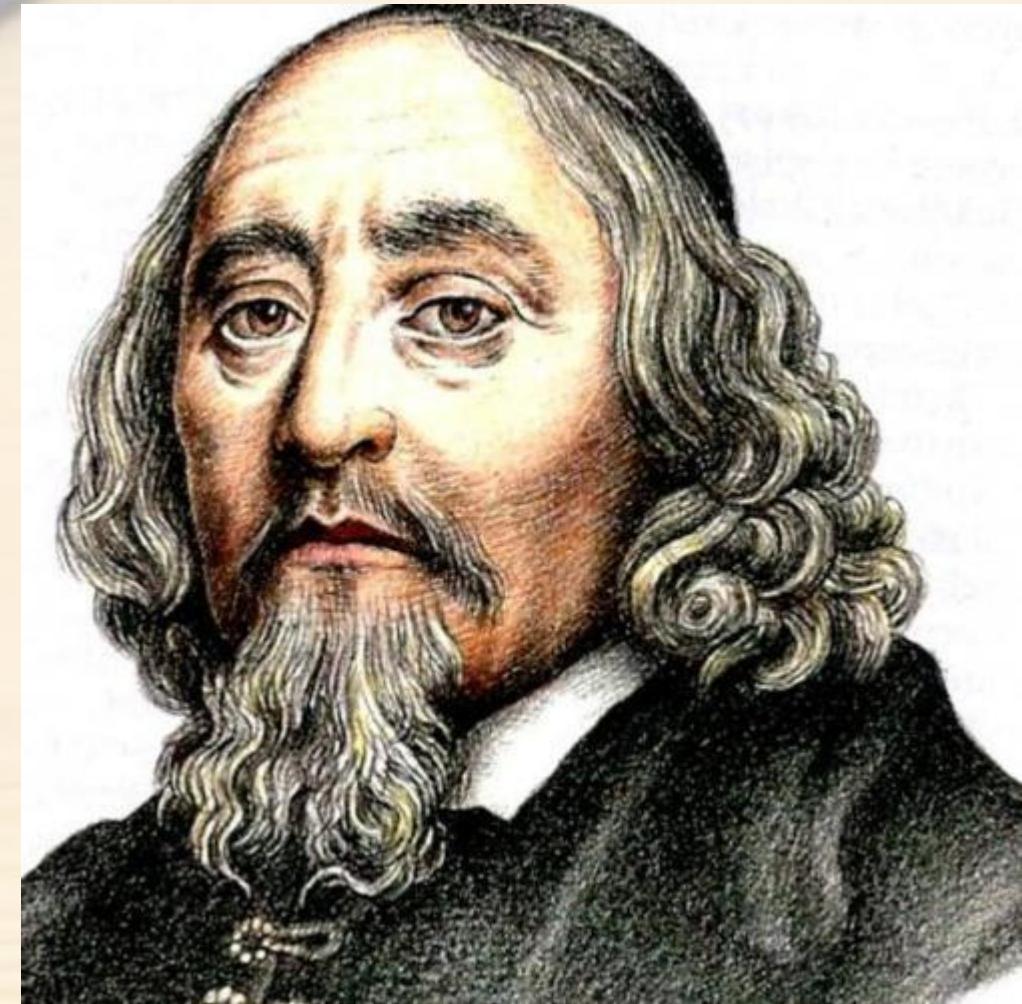
-
- 1. Didaktikaning asosiy kategoriyalari.**
 - 2. O‘qitish jarayoni mohiyati, bosqichlari va uning vazifalari.**
 - 3. Ta’lim qonuniyatlari va tamoyillari.**
 - 4. Zamonaviy ta’lim paradigmalari**

Reja

Didaktika (yunoncha “**didaktikos**” — o‘rgatuvchi, ta’lim beruvchi), “**didasko**” — o‘rganuvchi degan ma’noni anglatadi. Ta’lim nazariyasi bilan shug‘ullanuvchi pedagogikaning tarmog‘i.

**Didaktikaning fundamental
ilmiy asoslari ilk bor
Y.A.Komenskiy tomonidan
ishlab chiqilgan. 1657-yilda u
chex tilida “Buyuk didaktika”
asarini yozdi.**

1592-1670

Didaktikada ta’limni tashkil etishning umumiyligi masalalari, o‘qitish jarayonining mohiyati, ta’limning mazmuni, o‘qitish qonuniyatlari, o‘qitish tamoyillari, metodlari, uning tashkiliy shakllari yoritiladi.

Didaktikaning obyekti –
o‘sib kelayotgan avlodga
ijtimoiy tajribalarni, milliy va
umuminsoniy madaniyatni tarkib
toptirishga yo‘naltirilgan
faoliyatning asosiy turi
hisoblangan ta’lim berishdir.

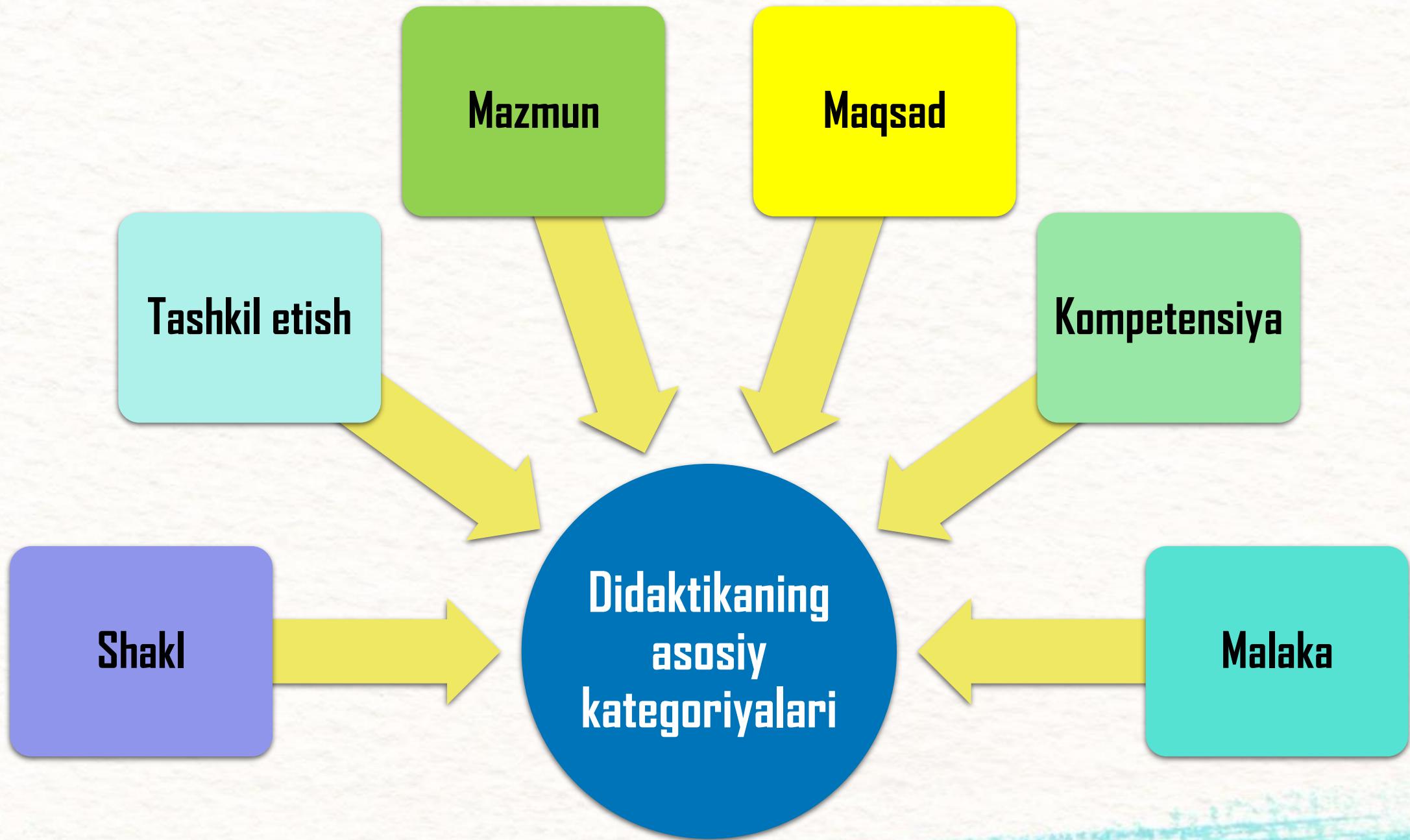
**Umumiy didaktikaning predmeti dars o‘tish
va bilim olishning o‘zaro bog‘liqligi va
aloqadorligi hisoblanadi.**

o‘qituvchi
faoliyati

o‘quvchining
o‘rganish
faoliyati

Didaktikaning vazifalari quyidagilardan iborat:

- ta'lim jarayoni uchun hos bo'lgan umumiy qonuniyatlarni aniqlash, omillarini tahlil qilish va ta'riflash;
- ta'lim jarayonini yanada mukammal tashkil etish, ya'ni, ta'lim tizimlari va texnologiyalarini ishlab chiqish;
- ta'lim jarayonlari va ularni amalga oshirish shartlarini ta'riflash va tushuntirish.

Ta’lim tizimi har bir jamiyatning rivojlanish darajasidan hamda shu jamiyatning talablaridan kelib chiqqan holda shakllanadi.

O’sib kelayotgan yosh avlod ta’lim jarayonida:

- ✓ Zarur bilimlar bilan qurollantiriladi;
- ✓ Kerakli malakalarga ega bo’ladi;
- ✓ Ko’nikmalar hosil qiladi;

O‘qitish – o‘qituvchi va o‘quvchilarning maqsadga qaratilgan birgalikdagi faoliyati jarayoni bo‘lib, bu jarayonda o‘quvchilarni rivojlantirishni amalga oshiradigan bilim, ko‘nikma, malaka va kompetensiyalar chiqadi.

O‘qitish jarayoni uchta vazifani bajaradi:

1. Ta’limiy
2. Tarbiyaviy
3. Rivojlantiruvchi

O‘qitish jarayoni 4 ta asosiy bosqichdan iborat:

1

O‘zlashtirilishi
lozim bo‘lgan
materialni idrok
etish;

2

Uni fahmlab olish,
tushunchalarning
hosil bo‘lishi;

3

Mustahkamlash,
takomillashtirish,
ko‘nikma va
malakalarning
hosil bo‘lishi;

4

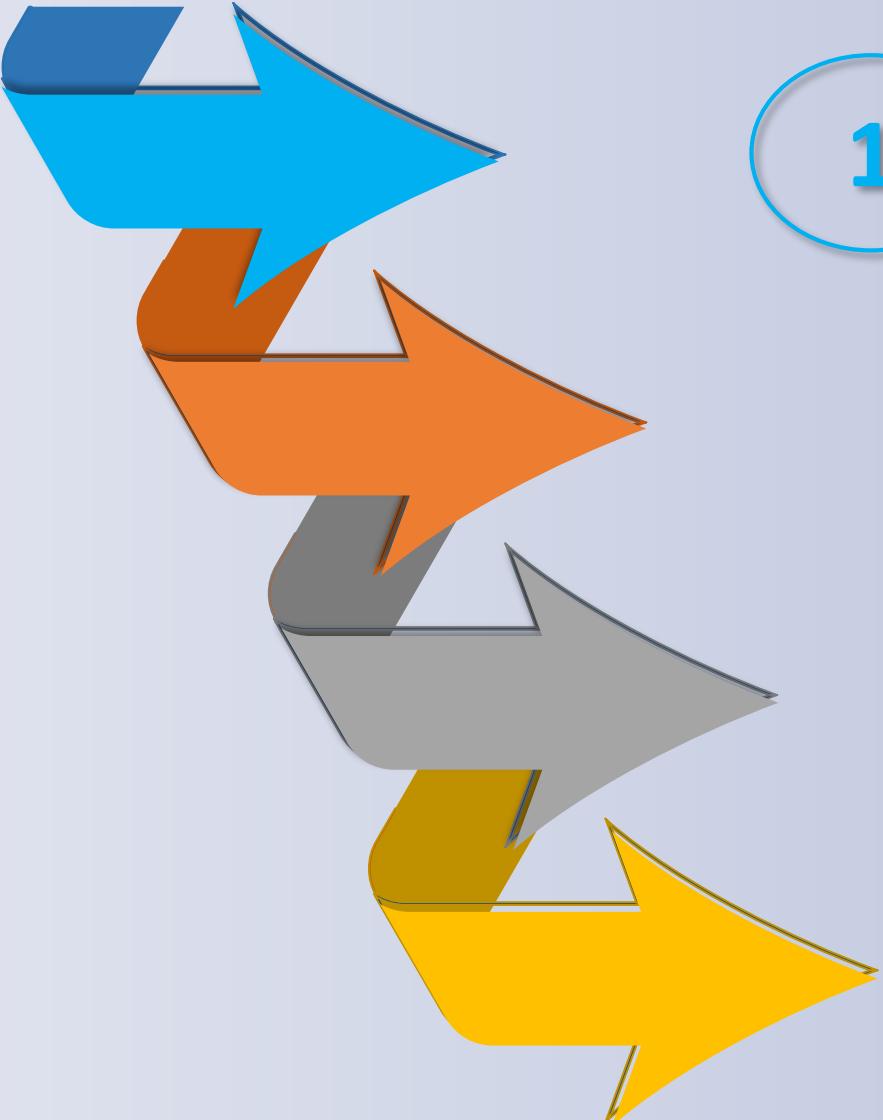
Ko‘nikma va
malakalarni
amaliyotda
qo‘llash
(kompetentsiya).

Ta'lim tamoyillari (prinsp) pedagogning faoliyatini va talabalar tomonidan ilmiy bilimlarning o'zlashtirilishi tegishli ko'nikma va malakalar hosil qilishning asosiy qonun va yo'l yo'riqlarini o'z ichiga oladi. Shu bilan bir vaqtda ta'lim tamoyillari har ikkala faoliyatning ya'ni pedagog va talaba tomonidan o'z oldiga qo'yilgan vazifalarni muvaffaqiyatli amalga oshirish imkoniyatini beradigan bir qancha talablarni ham umumlashtirib beradi. Shunga ko'ra ta'lim qoidalari o'qitishning eng muhim masalalarini nazariy va amaliy jihatdan to'g'ri hal qilishning asosiy negizi hisoblanadi.

Ta'lim tamoyillari (prinsp) deb umuminsoniy tarbiyaning maqsad va vazifalarini amalga oshirishga qaratilgan o'qish va o'qitish jarayonlarining yo'nalishi talabalar tomonidan ilmiy bilimlarning o'zlashtirilishi, bilim va malaka hosil qilishning asosiy qonun va qoidalaring yig'indisiga aytildi.

Ta'lim sohasidagi asosiy prinsplar:

1

Ta'lim ustuvorligining tan
olinishi.

2

Ta'lim olish shaklini tanlash
erkinligi.

3

Ta'lim sohasida kamsitishlarga yo'l
qo'yilmasligi.

4

Ta'lim olishga doir teng
imkoniyatlarning ta'minlanishi.

Ta'lim sohasidagi asosiy prinsplar:

Davlat ta'lim standartlari va davlat ta'lim talablari doirasida ta'lim olishning hamma uchun ochiqligi;

11 yillik ta'limning hamda 6 yoshdan 7 yoshgacha bo'lgan bolalarni 1 yil davomida umumiyoq o'rta ta'limga tayyorlashning majburiyligi;

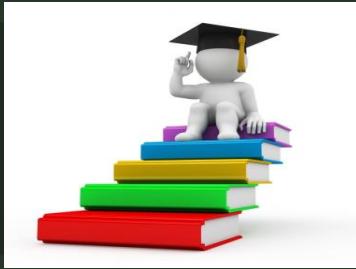
Ta'limning uzluksizligi va izchilligi;

Ta'lim va tarbiyaning insonparvarlik, demokratik xususiyati;

Ta'lim va tarbiyaga milliy hamda umuminsoniy qadriyatlarning singdirilganligi;

Ta'lim sohasidagi asosiy prinsplar:

Insonning butun hayoti
davomida ta'lim olishi;

Ta'lim tizimining dunyoviy
xususiyatga egaligi;

Ta'lim tizimida davlat va jamoat
boshqaruvining uyg'unligi;

Umumiyo'rta ta'lim tashkilotlarining sinflarida
(guruhlarida) ta'lim oluvchilar soni 35 nafardan
oshmasligi kerak.

O'quv dasturlarini tanlashga doir yondashuvning
yagonaligi va tabaqalashtirilganligi;

Jamiyatda pedagoglarni ijtimoiy himoya
qilishning kafolatlanganligi;

Bilimlilik, qobiliyatlilik va
iste'dodning rag'batlantirilishi;

Ta'lim faoliyati sohasidagi
ochiqlik va shaffoflik.

Paradigma - (grekcha,
paradeigma) so‘zidan kelib
chiqqan bo‘lib, keng ma’noda
tur mush va fikrlashining biror
sohasining fundamental
asoslarini aniqlab beruvchi
o‘ziga xos tuzilishga ega
nazariya deb izohlanadi.

Ta'limning keng tarqalgan zamonaviy 5 ta paradigmasi

An'anaviy ta'lim paradigmasi

Ratsionalistik ta'lim paradigmasi

Fenomenologik ta'lim paradigmasi

Texnokratik ta'lim paradigmasi

Ezoterik ta'lim paradigmasi

Foydalaniłgan adabiyotlar:

1. R.Mavlonova. Pedagogika nazariyasi va tarixi. Darslik. Toshkent 2010-yil.
2. M.Toxtaxodjayeva, S.Nishonova. Pedagogika. Darslik.
3. X.Ibragimov. Pedagogika nazariyasi. Darslik. 2008-yil.
4. <http://reja.tdpu.uz/shaxsiyreja/views/openlesson/download.php/?id=1167>
5. <https://fayllar.org/1-didaktika-pedagogikaning-tarkibiy-qismi-sifatida-didaktikani.html>

*E'tiboringiz
uchun
tashakkur!*

